

i tvende Leire, kaster Kongen ind i Striden og vælter en Del af Ansvaret over paa ham, eller om det er Folkethinget, der i enhver Strid, hvorledes den end falder ud, vil haves Kongens saavel juridiske som politiske Ansvarlighed. Jeg bruger heller Udtrykket „politisk“ for „moralisk“; thi det moraliske Ansvar kan Ingen af os unddrage sig. Jeg har herved søgt at forklare den Stilling, hvori jeg staar til det Forslag, der er fremkommet, og som jeg tilraader mine Meningsfæller at indtage. Det er mig klart, at Hovedpunktet, Pointen i den politiske Strid i dette Dieblis er ramt ved, hvad der er udtalt i Forslaget til den motive-rede Dagsorden, og skøndt jeg som sagt kunde ønske, at forfjellige andre Forhold vare bleve gjorte til Gjenstand for Kritik samtidig hermed, vil jeg dog raade Thinget til at stemme for Forslaget i den Skikkelse, hvori det foreligger, ikke alene fordi jeg mener, at Hovedpunkterne findes deri, eller fordi jeg ønsker at støtte Forslagsstillerne i deres Bestræbelser, men navnlig fordi jeg tror at have Ret til at forudsætte, at der her i Thinget er Enstemmighed for at værne om Kongens grundlovmæssige Ansvarlighed. Dersom der ved enkelte Tilfælde til den Beslutning, som er bragt i Forslag, kunde søges Grunde for det ene eller den andet Medlem til ikke at give Beslutningen sin Stemme, vilde jeg meget beklage det. I et Forhold som dette, der ikke gjælder Partianskuelse, men kun værner om Forholdet mellem Kongen og Folket, sætter jeg Pris paa, at en Beslutning af Folkethinget kan udgaa med saa stor Enstemmighed som mulig.

H. C. Olsen: Da jeg ikke kan stemme for det foreliggende Forslag til en motiveret Dagsorden, skal jeg med et Par Ord tillade mig at motivere min Afstemning. Jeg skal strax sige til de Herrer, som synes at ville forlade Salen, at det ikke er noget nyt Standpunkt, jeg vil indtage. Jeg har liggende for mig et Blad fra 1864, i hvilket jeg allerede har drøftet denne Sag, saaledes som den stillede sig for mig, og saaledes som den blev fremfaldt ved den daværende Situation; det stod navnlig dengang for mig saaledes — og det var dette, jeg skrev om — at der maaske være visse Punkter i en Manarcks Liv, hvor han handler paa eget Ansvar, dog ikke saaledes, at der kan gjøres juridisk Ansvar gjældende imod ham, men saaledes, at ingen Anden i det Dieblis kan bære Ansvaret derved, og det er netop det Dieblis, i hvilket Monarken vælger sine nye Raadgivere. Jeg veed nok, at der er en Statsretslærer, der siger, at det er den sidst afgaaede Konseilspræsident, der bærer Ansvaret for det nye Kabinetts Dannelselse; men efter hvad der foregik i 1864, kan jeg ikke se Andet, end at denne Paastand, konsekvent gjennemført, maaske føre til de forunderligste Absurditeter. Det er navnlig Ministerkrisen i 1864, jeg vil tillade

mig at omtale. Der saad dengang et Ministerium ved Koret, som var i Besiddelse af begge Things Tillid, hvilket jeg tør sige, fordi der kort før dets Afgang var indbragt et Forslag til en Adresse i begge Thing, i hvilken man tilfagde Ministeriet sin Understøttelse og fuldkomne Tilfredshed med, hvad der var sket, navnlig med Hensyn til de Forhandlinger, der vare førte paa Londonkonferencen, og i hvilken man ligeledes tilfagde dette Ministerium sin fulde Tilfredshed med, hvad Kongen i sin Throntale havde sagt, at Ministeriet vilde gjøre for Fremtiden. Da reiste den daværende Konseilspræsident sig her i Salen den 8de Juli og sagde, at Hans Majestæt Kongen havde anmodet Ministeriet om at indgive sin Dimission, og han bad Formanden om at tage Hensyn dertil ved de Sager, han vilde sætte paa Dagsordenen. Den 12te Juli traadte dette Ministerium herind i Salen, og Indenrigsministeren oplæste da to Budstæber, — kan jeg sige, thi han havde et Budstæbe fra Hans Majestæt Kongen, som han utrykkelig sagde, at Hans Majestæt Kongen havde beyndiget ham til at opløse, og i dette anførtes der som Grund til, at Hans Majestæt Kongen havde forladt sit hidtilværende Ministerium og valgt et nyt, at det var Hans Majestæts Anskuelse, at Mænd, der ikke tidligere havde deltaget i Forhandlingerne, vilde kunne staa os en bedre og heldigere Udgang af den daværende ulukkelige Tilstand, — bag efter kom Ministeriet saa med sit eget Tilsvær til Thinget. Nu forekommer det mig, at den ærede Forespørger kom til det Resultat, hvortil han kom, ved at gjøre en bestemt Afskillelse mellem Kongens Haandskrivelse og en mundtlig Udtalelse af Hans Majestæt Kongen; men denne Afskillelse kan jeg ikke se; det er muligt, at jeg tager feil, men jeg kan ikke se det Berettigede i en saadan Afskillelse, jeg kan ikke se, at det Skridt, der her foretages, vilde være mindre farligt og mindre uforvarligt, hvis Kongen var mødt her og havde oplæst den kongelige Haandskrivelse, der da vilde have faaet Plads i Rigsdagstidenden, end om Hans Majestæt siger Noget i sit eget Navn, uden at der er Nogen, der i Dieblisset bærer Ansvaret derved. Jeg siger ikke, at dette er rigtigt — saaledes staaer det for mig —, men jeg kan heller ikke indrømme den Forskjel, som den ærede Forespørger vil gjøre. Naar vi saa spørge om, hvem der bærer Ansvaret for det nævnte Ministeriums Dannelselse, saa skalbe det jo, efter hvad jeg før sagde, være den afgangende Konseilspræsident, Biskop Monrad; men, naar man nærmere betragter det Forhold, hvori Ministeriet stod til Repræsentationen, da det tiltraadte sin Embedsgjerning, vilde det være den forunderligste Absurditet at tænke sig, at den fra- traadte Konseilspræsident skal bære Ansvaret for det nye Ministeriums Udvælgelse. Vel udtalte han, at han vilde støtte det i alle Maader under den Ulykke, hvori Landet var faldet, men det va-